

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Obdobie reflexie: štruktúra, body a rámcové hodnotenie diskusie o Európskej únii“

(2006/C 28/08)

Európsky parlament sa 6. septembra 2005 podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodol konzultovať Európsky hospodársky a sociálny výbor na tému: „Obdobie reflexie: štruktúra, body a rámcové hodnotenie diskusie o Európskej únii.“

Na základe článku 19, ods. 1 vnútorného poriadku, sa výbor rozhodol vytvoriť podvýbor, ktorý na danú tému vypracuje podklady.

Podvýbor „Reflexia: diskusia o Európskej únii“, ktorý bol zodpovedný za vypracovanie podkladov výboru na túto tému, prijal svoje stanovisko 13. októbra 2005. Spravodajkyňou bola **pani Jillian van Turnhout**.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 421. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 26. a 27. októbra 2005, (schôdza 26. októbra), 130 hlasmi za, 3 hlasmi proti, pričom sa 3 členovia hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Pozadie a analýzy ostávajú nezmenené

1.1 Pozadie a analýzy, na základe ktorých EHSV prijalo veľmi vysokou väčšinou svoje stanovisko v prospech Zmluvy o ústave (28. októbra 2004) sa nezmenili, a preto aj argumenty a odporúčania ostávajú rovnaké. Komplikovaný ratifikačný proces Zmluvy o ústave v skutočnosti potvrdzuje správnosť pozície, ktorú výbor zaujal.

1.2 Napríklad výsledky referend vo Francúzsku a Holandsku poukazujú nielen na zlyhanie členských štátov a európskych inštitúcií pri sprostredkovaní Európy občanom a informovaní o jej charakteristikách a spôsobe vytvárania kompromisov, ale svedčia aj o existujúcej priepasti medzi občanmi a projektom vytvárania Európy. Táto priepasť sa určite neobmedzuje len na uvedené krajiny a nesúvisí výlučne s problémami informovanosti či konjunktúry, no vyvoláva otázky o povahe samotného kompromisu, a tým aj metóde jeho dosahovania.

1.3 Je vhodné pripomenúť si jasný odkaz občianskej spoločnosti, ako ho uvádza aj stanovisko výboru z októbra 2004:

- používať nástroj Konventu ako „krok vpred v demokratizácii procesu európskej integrácie“;
- vytvoriť ústavu ako „revolučný krok“ v dejinách európskej integrácie;
- vytvoriť demokratickejšiu Úniu, ktorá by uznávala skutočnosť, že záujmy občanov sú v procese budovania Európy najdôležitejšie;
- vytvoriť Úniu, ktorá by zabezpečila lepšiu ochranu základných práv európskych občanov;
- vytvoriť Úniu, ktorá by bola schopná splniť očakávania občanov prostredníctvom metód a politik Spoločenstva.

1.4 Výbor podčiarkol aj niekoľko nedostatkov Zmluvy o ústave. Napriek tomu jednoznačne podporuje, aby boli aj

organizácie občianskej spoločnosti zahrnuté do cieľov Zmluvy, čím by sa tieto nedostatky odstránili.

1.5 Výbor označil nasledovné nedostatky:

- nedostatok adekvátnych vykonávacích predpisov pre implementovanie princípov participatívnej demokracie;
- chýbajúce ustanovenia potvrdzujúce úlohu, ktorú zohrávajú organizácie občianskej spoločnosti pri uplatňovaní princípu subsidiarity;
- nedostatky európskeho riadenia v oblasti hospodárskej politiky a politiky zamestnanosti a absencia pravidiel, ktoré by stanovovali konzultačnú úlohu Európskeho parlamentu a EHSV v týchto oblastiach, ktoré sa najviac dotýkajú subjektov občianskej spoločnosti.

1.6 V stanovisku výboru ostávajú všetky tieto pripomienky nezmenené a platné. Vo svojom stanovisku z októbra 2004 výbor jednoznačne podporil nielen ratifikáciu Zmluvy o ústave, ale aj potrebu informovať občanov o demokratickom procese zakotvenom v návrhu Zmluvy o ústave a o jeho výhodách.

1.7 Diskusie, ktoré prebehli v súvislosti s ratifikačným procesom opäť preukázali, že jednou z najväčších výziev, ktorým Európska únia čelí, je otázka ako zachovať záruku rastu, zamestnanosti a prosperity pre súčasné a budúce generácie. Ako poukazujú výsledky posledného prieskumu Eurobarometra (Eurobarometer 63, september 2005), táto otázka je v centre záujmu občanov Európy.

1.8 Ciele, ktoré stanovuje Lisabonská stratégia, ako ju definovali hlavy štátov a predsedovia vlád v roku 2000, obsahujú dôležitý prvok reakcie na danú výzvu. Táto stratégia obsahuje konkrétnu predstavu o budúcnosti európskej spoločnosti.

1.9 Je však potrebné uznať, že aj napriek piatim rokom intenzívnych rozhovorov a aktivít na európskej úrovni sú výsledky zatiaľ nedostačujúce a implementácia stratégie zaostáva.

1.10 „Popri nepopierateľných pokrokoch existujú nedostatky a zrejmé zaostávanie“, hovorí sa vo vyhlásení zo zasadnutia Európskej rady v Marci 2005. Tieto nedostatky a oneskorenie môžu mať mnoho príčin, ale navyše sa zdôrazňujú dve nasledujúce:

- stratégia je príliš abstraktná. Neexistujú žiadne viditeľné prínosy pre občanov a podniky. Verejná mienka nerozlišuje medzi následkami globalizácie a následkami politiky EÚ a národnej politiky na ich životné a pracovné podmienky;
- stratégia používa prístup zhora nadol. Veľmi obmedzene sa venuje problematike organizácií občianskej spoločnosti. V niektorých členských štátoch stratégiu nepoznajú mnohí zainteresovaní účastníci občianskeho dialógu. Nekonalí sa žiadne konzultácie, dokonca ani v rámci otvorenej metódy koordinácie výskumu a vzdelávania.

1.11 Preto zasadnutie Európskej rady v marci 2005 zdôraznilo potrebu, aby sa občianska spoločnosť prispôbila a aktívne zapojila do procesu uplatňovania cieľov Lisabonskej stratégie.

1.12 V tomto prípade je jasné najmä to, že budúcnosť európskeho modelu spoločnosti, spolu s jej sociálnym modelom, ktorý je základnou súčasťou kolektívnej identity občanov Európy a s ktorým sa plne stotožňujú, bude závisieť od realizácie cieľov Lisabonskej stratégie. Výzva sa teda netýka len budúcnosti Zmluvy o ústave, aj keď je dôležitá, ale aj vytvárania podmienok, ktoré umožnia európskym občanom znovu prijať projekt integrácie Európy na základe spoločnej predstavy o budúcej spoločnosti.

1.13 Výbor preto vo svojom stanovisku z októbra 2004 nachádza spojitosť medzi Zmluvou o ústave a Lisabonskou stratégiou nasledujúcim tvrdením:

„Lisabonská stratégia by mala byť prezentovaná v diskusiách, pretože prináša víziu budúcnosti pre každého európskeho občana: konkurencieschopnosť, úplné zamestnanie, poskytnutie vzdelania, investíciu do ľudského kapitálu, ale aj zvýšenie ochrany prostredia a kvality života trvalo udržateľným rozvojom ...“

2. Opäť správnym smerom – spoločná predstava o budúcnosti prostredníctvom participatívnej demokracie

2.1 Aby Európska únia mohla zvládnuť výzvy, ktorým čelí, musí znovu legitimizovať európsky integračný proces na základe novej koncepcie demokratickej činnosti, ktorá uznáva významnú úlohu občianskej spoločnosti a jej zastupujúcich inštitúcií.

2.2 Účasť občianskej spoločnosti v procese verejného rozhodovania je preto zásadným nástrojom pre posilnenie demokratickej legitimity európskych inštitúcií a činnosti Európskej únie. Tento prvok je ešte dôležitejší pri podpore rozširovania spoločnej koncepcie cieľov a smerovania Európy a teda nového konsenzu, na základe ktorého by malo byť možné presadzovať európsky integračný proces a definovať a implementovať projekt pre Európu zajtrajška, ktorý bude do väčšej miery zodpovedať očakávaniam občanov.

2.3 Inštitúcie Európskej únie a vlády členských štátov musia podporiť skutočné uplatnenie subsidiarity, nielen na rôznych úrovniach štátnej správy, ale aj na rôznych stupňoch spoločnosti, aby dokázali európskym občanom, že EÚ bude konať len v prípade, ak to bude jasným prínosom a v súlade s princípmi lepšej tvorby práva.

2.4 Na základe posledných výsledkov prieskumu Eurobarometra si 53 % opýtaných myslelo, že ich hlas v Európskej únii nezaväži. Len 38 % malo opačný názor.

2.5 Takéto zistenia poukazujú na potrebu vytvárať a používať nástroje, ktoré umožnia občanom Európy stať sa skutočne neoddeliteľnou súčasťou procesu vytvárania projektu pre rozšírenú Európu, projektu, ktorý bude mať pravdivý obsah a ktorý povzbudí ich vôľu podporovať a stotožniť sa s európskym integračným procesom.

2.6 V tomto prípade by sa malo zdôrazniť, že demokratická legitimita Európskej únie nespočíva len v jasnom definovaní právomocí a úloh inštitúcií, vyplýva z nej aj to, že:

- tieto inštitúcie majú dôveru občanov a môžu sa opierať o podporu verejnosti v prospech projektu európskej integrácie,
- je zaručená aktívna účasť občanov na demokratickom živote Európskej únie, a
- hľadajú sa atribúty vlastné európskemu občianstvu, ktoré nie je iba súčasťou národných občianstiev (¹).

2.7 Podľa stanoviska výboru, momentálne pozastavenom alebo oneskorenom, ratifikačný proces Zmluvy o ústave obsahuje jeden základný paradox: absencia ústavy, a najmä absencia ustanovení v Hlave VI o demokratickom živote Európskej únie ešte viac zvýrazňuje potrebu vytvorenia takejto ústavy. Základnou výzvou pre Úniu je preto otázka, ako presadiť tento základný odkaz.

2.8 V stanovisku výboru ostáva pozadie ustanovení v Zmluve o ústave týkajúcich sa participatívnej demokracie a občianskeho dialógu platné bez zmien. Európske inštitúcie sa preto musia plne zapájať do základného procesu tvorby Zmluvy o ústave a vytvoriť pravú participatívnu demokraciu.

(¹) Stanovisko EHSV SOC/203 „Akčný program aktívneho občianstva“

2.9 Potreba podporiť participáciu pretrváva, pretože odhliadnuc od posledného vývoja situácie, občania Európskej únie od nej veľa očakávajú. Spomínaný prieskum Eurobarometra ukázal, že približne 60 % občanov Európskej únie podporuje širšiu integráciu v rámci Únie (rôzne iné prieskumy verejnej mienky prinášajú podobné zistenia). Výsledky tiež naznačujú, že v situácii, keď Únia čelí závažným výzvam, ako sú boj proti nezamestnanosti, chudobe a sociálnemu vylúčeniu, by občania Európy chceli, aby mala silnejšiu pozíciu.

2.10 Už v októbri výbor poznamenal, že na prekonanie nedostatkov Zmluvy o ústave a zabezpečenie jej ratifikácie prostredníctvom zapájania občianskej spoločnosti, by sa mali prijať niektoré opatrenia, ktoré by pomohli stavať na navrhnutom inštitucionálnom rámci a zlepšiť ho prostredníctvom výkonných opatrení. Výbor konkrétne poznamenal, že:

- ustanovenia o participatívnej demokracii by mali byť predmetom niekoľkých oznámení, ktoré určia konzultačný postup a úlohu EHSV;
- občianska spoločnosť by sa mala vyjadriť k obsahu európskych právnych predpisov, definujúcich postupy pri implementácii práva občanov na názor. EHSV by mal dostať žiadosť o vypracovanie stanoviska na túto tému;
- princíp participatívnej demokracie by sa mal uplatňovať v kľúčových stratégiách EÚ na podporu rastu, zamestnanosti a udržateľného rozvoja.

2.11 Výbor sa v tomto zmysle snažil presvedčiť vlády štátov a inštitúcie EÚ o nevyhnutnej potrebe čo najviac spojiť občiansku spoločnosť a organizácie občianskej spoločnosti v duchu Zmluvy o ústave.

2.12 Výbor si všimol, že široká diskusia, ktorú hlavy štátov a predsedovia vlád avizovali vo svojom júnovom vyhlásení momentálne neprebíha. Výbor je toho názoru, že by bolo potrebné začať takúto diskusiu čo najskôr. Na druhej strane, výbor si myslí, že kým verejná mienka nebude presvedčivo informovaná o povahe európskeho integračného procesu, najmä o demokratických aspektoch tohto procesu, takáto diskusia by bola kontraproduktívna.

2.13 Obdobie reflexie, o ktorom rozhodli hlavy štátov a predsedovia vlád členských štátov v júni, by malo prirodzene slúžiť na zváženie spôsobov prekonania politickej a inštitucionálnej situácie spôsobenej výsledkami referend vo Francúzsku a Holandsku.

2.14 Podľa stanoviska výboru by malo byť obdobie reflexie využité najmä na pomoc pri vytváraní základov všeobecnej predstavy o budúcnosti Európy a o novej spoločenskej zmluve medzi Európou a jej občanmi. Novým konsenzom by sa tiež vytvoril rámec pre politiky potrebné na zabezpečenie rastu, zamestnanosti a prosperity. V tomto kontexte by si mali vlády členských štátov osvojiť ideu EÚ.

2.15 Je nevyhnutné poukázať na fakt, že participatívna demokracia a občiansky dialóg nie sú len prázdne pojmy, ale

základné princípy, na ktorých závisí úspech politik Európskej únie a teda aj jej budúcnosti.

2.16 V budúcnosti je preto nevyhnutné čo najširšie zapojiť občiansku spoločnosť do všetkých rozhovorov a diskusií na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, a povzbudiť tak občanov Únie, aby vyjadrovali svoje konkrétne očakávania. S týmto zámerom je možné vypracovať skutočnú stratégiu počúvania a dialógu na tému politik Únie a o predstave, ktorú majú o spoločnej budúcnosti.

2.17 V tomto prípade výbor pozorne preskúma Plán D Európskej komisie, a to o to väčšmi, že je presvedčený, že skutočná diskusia sa zatiaľ nezačala a že pre jej ďalší vývin bude rozhodujúca metóda, časový harmonogram a prostriedky použité na dodanie impulzu diskusií vo všetkých prístupujúcich krajinách, ako aj v rámci Spoločenstva. EHSV víta opakované vyjadrenia podpredsedníčky Európskej komisie Margot Wallström o tom, že komunikácia je dvojstranný proces a „Európa musí viac počúvať“. Podľa názoru výboru počúvať neznamená nevyhnutne nasledovať, ale zapájať a malo by to znamenať aj porozumieť.

3. Sprostredkovanie Európy

3.1 Výbor vo všeobecnosti víta rozšírený názor, že Európska únia by si mala vybudovať skutočnú komunikačnú stratégiu a mala by poopraviť a posilniť svoje nástroje komunikácie. Výbor privítal správu Európskeho parlamentu zo dňa 26. apríla 2005 o implementácii informačnej a komunikačnej stratégie Európskej únie a víta skutočnosť, že Komisia 20. júla 2005 prijala akčný plán na zlepšenie stratégie sprostredkovania Európy Európskej komisie.

3.2 Samotný výbor prijal a pravidelne revidoval strategický plán komunikácie. V decembri 2004 grémium výboru schválilo celkový strategický prístup k výzvam koncepcie „Sprostredkovanie Európy“. V oboch prípadoch sa výbor snažil posilniť sprostredkujúcu funkciu svojich členov a organizácií, ktoré zastupujú. Výbor sa aktívne zapájal do takzvanej iniciatívy Wiklow z roku 2004. Na neformálnom ministerskom zasadnutí v Amsterdame predložil strategický dokument „Prekonanie bariér“ o tom ako by mali byť organizovaná spoločnosť vo všeobecnosti a výbor konkrétne viac zapojení do komunikačného procesu.

3.3 Výbor privítal žiadosť Európskej rady z novembra 2004, aby Európska komisia vypracovala súhrnnú komunikačnú stratégiu Únie. Výbor v úzkej spolupráci s Európskou komisiou pripravuje fórum zainteresovaných strán o komunikačnej výzve s cieľom umožniť organizáciám občianskej spoločnosti prispieť svojimi názormi do procesu reflexie, ktorý v súčasnosti prebieha a ktorý by Európska komisia mohla brať do úvahy pri vypracovaní svojej očakávanej konzultačnej Bielej knihy o komunikačnej výzve.

3.4 Výbor pripravil podobné fórum zúčastnených strán na tému politiky udržateľného rozvoja v apríli 2005. Naďalej je pripravený a chce organizovať takéto konzultačné a informačné podujatia o významných politických otázkach a posilniť tak hlas organizovanej občianskej spoločnosti a pomáhať „Brusel“ lepšie počúvať.

3.5 V tomto prípade výbor dúfa, že Európsky parlament bude naďalej zohrávať ústrednú úlohu ako prvý a najdôležitejší prvok v demokratickom prekonávaní bariér. Výbor je pripravený partnersky spolupracovať s Európskym parlamentom ako počas Konventu, organizovať verejné vypočutia a fóra na témy, ktoré by Parlament chcel obzvlášť prekonzultovať s organizovanou občianskou spoločnosťou

3.6 Na základe týchto úvah chce výbor zdôrazniť dve základné myšlienky. V prvom rade, zatiaľ čo výbor víta zvýšený dôraz na komunikačné stratégie a komunikačné nástroje, bolo by vhodné pripomenúť, že akýkoľvek komunikačný prístup môže spĺňať svoju funkciu len, ak je dobrý obsah správy, ktorú sprostredkúva. Komunikácia je teda len doplňujúcim mechanizmom a nie samotným výsledkom. V druhom rade, výbor sa plne angažuje v dvojstrannom procese vytvárania komunikačných stratégií na európskej úrovni a posilňovaní komunikačných nástrojov. Aktivita v tejto oblasti na úrovni Únie sa musia vnímať ako doplňujúce ku komunikačným procesom v rámci členských štátov. Stratégia na európskej úrovni je síce nevyhnutne potrebná ale ani zďaleka nie je dostatočná.

3.7 V tomto prípade by sa mala zdôrazniť úloha, ktorú zohrávajú reprezentatívne a konzultačné inštitúcie na úrovni členských štátov – národné parlamenty a najmä národné hospodárske a sociálne rady – ako aj na regionálnej a miestnej úrovni.

4. Odporúčania

Začnime reálne budovať participatívnu demokraciu!

4.1 Dôvody a logika, na základe ktorej výbor hlasoval za Zmluvu o ústave takou veľkou väčšinou (osobitne za ustanovenia o demokratickom živote Únie) sa nemenia. Výbor naďalej pevne verí, že najlepším spôsobom, ako zabezpečiť demokratický život Únie je zakotviť tieto ustanovenia do pevného ústavného rámca. Avšak súčasné obdobie neistoty by nemalo zabrániť žiadnemu z aktérov Európskej únie, aby podnikli opatrenia na uvedenie participatívnej demokracie do praxe. Všetky inštitúcie Únie by preto mali aktívne zvážiť spôsoby, ako môžu:

- poskytnúť občanom a zastupujúcim združeniam príležitosť prezentovať a verejne si vymieňať svoje názory vo všetkých oblastiach aktivít Únie;
- udržiavať otvorený, transparentný a pravidelný dialóg so zastupujúcimi organizáciami a občianskou spoločnosťou;
- konzultovať so zainteresovanými stranami s cieľom zabezpečiť súdržnosť a transparentnosť aktivít Únie.

Európska Komisia by mala navyše zvážiť výkon ustanovení článku I-47 ods. 4 Zmluvy o ústave, tým, že prekonzultuje s občianskou spoločnosťou obsah európskej právnej úpravy, ktorou bude stanovený postup na výkon práva na občiansku iniciatívu (EHSV by mohol byť požiadaný o vypracovanie prieskumného stanoviska na danú tému).

4.2 Európsky hospodársky a sociálny výbor za seba opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie zohrávať dôležitú doplňujúcu úlohu pri posilňovaní občianskeho dialógu nielen prostredníctvom tradičných konzultačných mechanizmov, ale aj prostredníctvom svojej funkcie prepojenia medzi Európou a organizovanou občianskou spoločnosťou. V tomto kontexte výbor upozorňuje na potrebu znovu sa zamyslieť nad spôsobmi interakcie s organizovanou občianskou spoločnosťou. Výbor je pripravený, odhodlaný a schopný pracovať ako rovnocenný partner vo všetkých aktivitách zameraných na posilnenie občianskeho dialógu.

Zohľadnime predstavy verejnosti a podporíme plnenie Lisabonskej stratégie.

4.3 Európske hospodárske podmienky sú kľúčovým faktorom pri vytváraní verejnej mienky o európskom integračnom procese. Európsky hospodársky a sociálny výbor potvrdzuje svoju podporu Lisabonskej stratégie, ale trvá na tom, že Únia a jej členské štáty si musia plniť svoje záväzky. Výbor je presvedčený, že Lisabonská stratégia je najlepšou možnou zárukou hospodárskej prosperity Únie v budúcnosti, sociálnej a kultúrnej istoty a udržateľnosti životného prostredia, aj napriek tomu, že sa jej nepodarilo zachytiť predstavy verejnosti spôsobom, akým sa to podarilo napríklad počas kampane za vytvorenie jednotného trhu v roku 1992. Členské štáty musia akceptovať a vážiť si svoje povinnosti v tejto oblasti. Stratégia musí byť konkrétnejšia a jej ciele (ak nie dokonca aj jej názov) sa musia zaviesť do jazyka domácej politiky. Občianska spoločnosť a organizácie občianskej spoločnosti sa musia zapojiť.

4.4 Európsky hospodársky a sociálny výbor bude pokračovať vo svojej práci na základe mandátu, ktorý mu udelilo zasadnutie Európskej rady z 22. a 23. marca „aby s hospodárskymi a sociálnymi výbormi členských štátov a inými partnerskými organizáciami zriadil interaktívnu sieť iniciatív občianskej spoločnosti určenú na podporu vykonávania stratégie“. (Dok. 7619/1/05 rev. 1 Rada, ods. 9).

Prekonajme bariéry – posilnime komunikáciu

4.5 Výbor neustále zdôrazňuje potrebu posilnenej komunikácie medzi Európskou uniou a jej občanmi, v záujme ktorých chce pracovať. Výbor uznáva, že na úrovni inštitúcií sa v poslednej dobe vykonalo veľa práce, či už individuálne alebo kolektívne. Spomínajú sa dva príklady: úplne prepracovaná internetová stránka Európskeho parlamentu a služby Direct

service Európskej komisie. Výbor podporuje úzku spoluprácu medzi inštitúciami v oblasti komunikácie. Všimol si Plán D vytvorený Komisiou a tiež aj jej úmysel v blízkej budúcnosti vypracovať bielu knihu. Plne sa zaväzuje podporovať prekonávanie bariér do najvyššej možnej miery, ako to dokázal aj na fóre zúčastnených strán na túto tému, ktoré sa konalo 7. a 8. novembra.

4.6 Výbor je toho názoru, že úspech komunikácie závisí od kvality správy, ktorú sprostredkúva. S odvolaním sa na stanoviská k Lisabonskej stratégii si výbor myslí, že európske inštitúcie, ale najmä členské štáty, sa musia zamyslieť nad tým, ako sprostredkujú informácie o Európe. Veľa sa už povedalo o zastavení vzájomného obviňovania sa, ale je jasné, že „Európa“ je často ponímaná negatívne alebo obranne a nevyvíja sa dostatočné úsilie na prezentáciu pozitívnych aspektov integračného procesu.

4.7 V kontexte posilnenej spolupráce výbor apeluje na to, aby sa obnovila takzvaná iniciatíva Wicklow (neformálne stretnutia ministrov zodpovedných za európske záležitosti) a aby získala špecifický a trvalý mandát, na základe ktorého by sa preskúmali spôsoby zlepšenia informovanosti a sprostredkovania Európy. Členské štáty by získali možnosť neformálne skúmať verejnú mienku a vymieňať si skúsenosti s overenými postupmi. Na inštitucionálnej úrovni výbor žiada, aby interinštitucionálna skupina dostala mandát stretávať sa v častejších a pravidelnejších intervaloch a prediskutovala otázky komunikácie. Takéto mechanizmy sú dôležité najmä v súvislosti s rýchlym technologickým rozvojom (napríklad mobilné telefóny, internet) a rýchlym vývojom nových komunikačných techník, ktoré ich využívajú.

4.8 Výbor zdôrazňuje svoj názor, že komunikácia sa musí stať trvalým záujmom a nie predmetom príležitostných kampaní na špecifické témy.

Na kom spočíva primárna zodpovednosť?

4.9 Inštitúcie Únie musia bojovať proti nesprávnemu, aj keď možno dobre myslenému, názoru, že súčasné „odpojenie“ sa môže vyriešiť centrálnou zo strany „Bruselu“. V skutočnosti sa činnosť európskych inštitúcií v oblasti komunikácie dá považovať len za doplnkovú. Hlavná zodpovednosť nespočíva na nich. Výsledky volieb do Európskeho parlamentu a výsledky

referend o Zmluve o ústave vo Francúzsku a Holandsku jasne preukazujú, že mnoho európskych občanov má na Európu skeptický názor. Týka sa to predovšetkým vplyvu európskej legislatívy na ich životné a pracovné podmienky. Je na členských štátoch, aby vysvetlili svojim občanom význam EÚ a potrebu špecifickej európskej legislatívy a informovali o výsledných efektoch na každú jednotlivú oblasť života na národnej úrovni.

4.10 Verejnosť a občianska spoločnosť sa o legitimitu a spoločnej budúcnosti Európskej únie presvedčí len, ak budú vnímať jej dôveryhodnosť, spoľahlivosť a dobré fungovanie právneho štátu. Zabezpečiť ich musia v prvom rade vlády členských štátov. Vlády musia konať ako skutoční spolutvorcovia Únie a upustiť od modelu „my-oni“ a neustáleho zdvojovania, ktoré tento model spôsobuje.

4.11 Írske národné fórum o Európe potvrdilo skutočnosť, že organizácie občianskej spoločnosti môžu niekedy zastávať rozhodujúcu pozíciu. Je dôležité posilňovať komunikáciu na danej úrovni (miestnej, profesionálnej, atď.) a prezentovať dosiahnuté úspechy európskej politiky alebo legislatívneho procesu vhodným a zrozumiteľným spôsobom. Organizácie občianskej spoločnosti majú na to dobré predpoklady. EHSV je preto odhodlaný pomôcť organizáciám občianskej spoločnosti a povzbudiť ich v rámci členských štátov, najmä prostredníctvom kontaktnej funkcie svojich členov. Ak bude potrebné spustiť širokú diskusiu o projekte európskej integrácie a o európskych politikách, iniciatíva musí vychádzať z nižších úrovní občianskej spoločnosti v rámci členských štátov. Fórum na európskej úrovni bude mať zmysel len, ak umožní konfrontáciu názorov, ktoré prichádzajú oboma smermi. V skutočnosti nie je ani tak potrebné vytvárať prístup „zhora nadol“ alebo „zdola nahor“, ale „zdola nadol“.

4.12 Toto stanovisko sa zámerne vyhýba diskusii o budúcnosti Zmluvy o ústave a jednoznačným vyjadreniam o Európskej únii. Avšak návrat k situácii pred Zmluvou z Nice jednoznačne nemôže byť riešením. Možno široká diskusia, ktorú si naplánovali hlavy štátov a predsedovia vlád by pomohla objasniť najlepší spôsob ako napredovať. Výbor si ale s určitým znepokojením všimá, že takáto široká diskusia chýba vo väčšine členských štátov. Bez takejto diskusie sa dá len ťažko zistiť, ako je možné správne napredovať.

V Bruseli 26. októbra 2005

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND